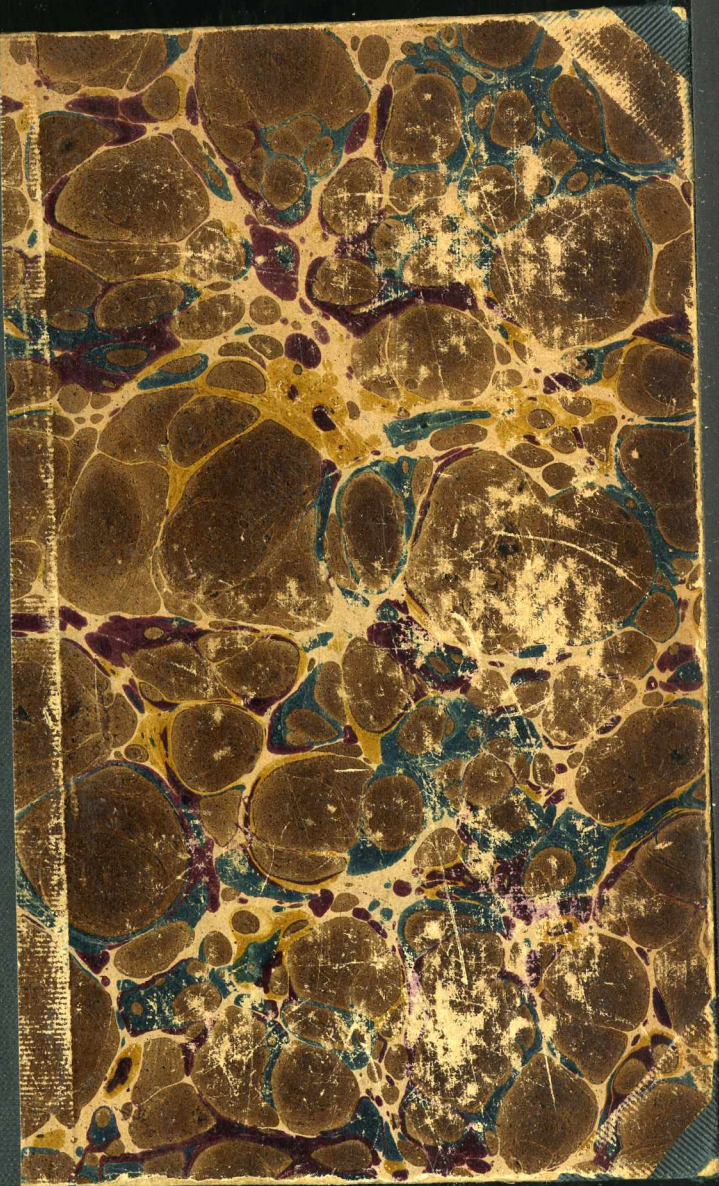

Politikai
röpiratok.

170.

170

1555

001305

FÜZESSÉRY GÉZA

BEREGHMEGYE

KASZONYI KERÜLETI KÉPVISELŐJELÖLT

PROGRAMMJA.

9.

PEST,

NYOMATOTT AZ ATHENAEUM NYOMDÁJÁBAN.

1872.

b1678200567802

DE BALLAGI GÉZA.

Tisztelt választó polgártársak!

Nyilvános életem eddig nem volt politikai, egyes föllépéseim szerényebb körben történtek, sem mint azokból garantiát lehetne követelni a jövőre.

Jogász vagyok, e téren érvényesítettem tehetségeimet, s mint jellemes ember érdemeltem oly nevet, melyet garantiául adhatok.

Való, ez elegendő, mert a jellem egyedüli garancia mindenben, a politikában is; de különbség van a jog és politika között, amaz mint az igazság tana az erkölestan törvényét követi, mely szerint kötelesek vagyunk mindenkiről hinni, hogy jellemes ember; míg emez az eszélyesség ama szabályát követi, hogy kötve higyjünk a komának.

Gyermek voltam, mikor szülőföldemről — innen, önök köréből elkerültem, s meg-
 őszült fővel jöttem vissza; a dolog természeté-
 hozza ennél fogva magával, hogy midőn
 felhívásukra politikai térre lépek, személyem-
 ben adjak biztosítékot arról, hogy jellemes
ember vagyok.

Személyemmel röviden elbánok. Sok
 gyermekkel megáldott családapa vagyok és
 megőriztem függetlenségemet, ígérem ezen-
 nel, hogy megőrzöm ezentul is; és a képvise-
 lői állást nem fogom eszközül használni
 arra, hogy azon az uton bármi »gescheftet»
 csináljak, a haza ügyét áruczikknek nem te-
 kintem, különösen kormányhivatalt nem vál-
 lalok.

Nézeteimet illetőleg sajátságosnak fog-
 ják találni, de ha a multa nézek, be kell val-
 lanom, politikai párthoz egészen aligha tar-
 toztam, mert a végletekben úgy láttam egy-
 mással szemben a pártokat, mint a mohácsi
 vész után a nemzetet, egyik fele a németért,

másik fele a törökért harezolt, csinált hasznót, kárt mind a kettőnek, de csak az utóbbiban osztozott mind a kettővel.

A jelen országgyűlésen valószínűleg véget ért az ily természetellenes pártalakulás s jövőben más pártalakulások lesznek; s azért miután helyzetünkől csak úgy sikerül a kibontakozás, ha fátyolt vetünk a multakra, nem törődöm azzal, honnan jöttünk ide, hanem arról gondolkodom, hova megyünk? hova fogunk jutni?

Ne féljen a kormány, ne aggódjanak önök polgárok, nem jöttem lázas eszmével agyamban, létünket botorul felforgatni, hanem a békés kebel szent határozatával gyűjteni, építeni.

És azért kétkedés nélkül kimondom, hogy én Magyarország üdvét csakis egy erős kormányban látom és azért kötelességemnek fogom tartani a kormányt mindenben támogatni, a mit az ország boldogulásával, és kifejett elveimmel megegyezőnek látok, ha-

nem addig, míg a Deák-párton van, bármennyire őszinte tisztelője vagyok azon nagy férfinak, kinek nevét pártja még visszavonulása után is oly csáberővel bírja felhasználni; ez esetben pártolni nem fogom soha, mert én azon elveket hazám boldogulásával nem birom megegyeztetni.

Én független Magyarországot ohajtok, az 1791. X. t. cz. értelmében, nem ugyan a szó grammatikai, hanem jogi értelmében, s ilymódon nem kívánom azt, hogy az ausztriai birodalomtól elszakadjunk, hanem óhajtom, hogy az egyesülés ne legyen ur és szolga közt, hanem legyen baráti, legyen testvéri, legyen becsületes, legyen úgy, mint jogilag kellene, legyen personal-unio, így majd megmutatja a körülmény, mikép kell a társak között tagadhatatlanul fenálló közös ügyet intézni.

Jelenleg a 1867. XII. t. cz. provideált a közös ügyek mikénti elintézése iránt s bár a kiegyezés mestere, maga Deák Ferencz és

vele a kormányon álló többség a törvényt maga sem kívánja fentartani — bevallom, hogy szerény helyzetemben kevésbé birtam politikai miveltségre eljutni, semmint erőt ne venne rajtam a jogász: e törvényt szerződésnek tekintem, noha kárhozatosnak tartom olyannak, mely nemcsak állami létünket megsemmisíti, de kifejlődésünket teljesen megakadályozza, addig míg kötelező ereje tart, sem ellene, sem mellette tenni nem fogok, és ezzel példát kívánok adni a corruptióig meg lazult jogérzelemre, mely az államépületében tagadhatatlanul az összetartó mészt képezi.

Miután azonban a szerződéseket nem szép nevük után mérlegelem, hanem tartalmukat nézem, nem gátol engem e nyilatkozat abban, hogy lényegének épségben tartása mellett módzatainak megváltoztatására már most ne törekedjem, így: törekedni fogok arra, hogy az állandó hadsereg, minél inkább leszállítottassék annyira, mikép a végeredményben egészen a hönvédségben olvadjon fel,

szóval azt kívánom, hogy ne legyen a sereg közös, a magyar sereg legyen magyar, magyar tisztekkel, magyar vezényszóval és ne vigyék külföldre, hanem legyen idehaza, a külföldieket vigyék ki tőlünk; törekedni fogok arra, hogy Pesten a bécsitől teljesen független nemzeti bankunk legyen, a státusadósság pedig, melyet elvállaltunk megosztassék, hogy a quótát annak törlesztésére fordithassuk, ne pedig a feneketlen hordóba töltsük. Végre törekedni fogok arra, hogy Magyarország integritása helyreállittassék, Fiume és Dalmátia visszacsatolásával.

Magyarország határain belül politikai nemzetet egyet ismerek, a magyart, de valamint ezredéves uralkodása óta nem praevarikált a magyar a hon bármi nyelvű polgárainak semmiben, ugy én sem óhajtok az idegen ajku polgárok elé semmiféle korlátokat vonni; de azt nem engedem, hogy privilegiált osztálya legyen a hazának bármi népecsupán azon érdemeért, mert a magyart gyűlöli.

Autonomiát kívánok legszélesebb értelemben, §-ok nélkül s biztosítása tekintetéből kész vagyok alkura lépni, s meghatározni azon ügyeket, melyeket a centralis hatalom körébe vonhat.

Az államélet első feltételét, a személyes szabadságot s jogbiztonságot kívánom elérni, e téren szakképzettségem s tapasztalásomnál fogva tehetségem szerint be akarok folyni, mindenek felett az elvek tisztázása, a compe-tentia meghatározására, mely miután jogfejlődésünk 1848-ban megakadt s összefüző kapcsolat elképzelhetetlen, csak codificatió utján történhetik; törvénykezésben nyilvánosságot, szóbeliséget, fenyítő ügyekben vádlási rendszert és esküdtszéket óhajtok; igyekezni fogok, hogy törvénykezésünket merőben lehetetlenítő perrendtartás alkalmassal helyettesítsék, a végrehajtói intézmény megszüntessék, a birói felelősségről szóló törvény pedig, mely céljának meg nem felel, revideáltassék.

Ha ezekhez azt fűzöm, hogy minden retrograd eszmének ellensége vagyok és így nem pártolom a viriliseket, a burokratiát, a birói kinevezéseket, létező jogot fel nem adok, minden kérdést az előhaladás szemüvegén nézek: körülbelül lekötöttem magamat anynyira, hogy a választók bizalmát kiérdemeljem.

Vannak azonban még fontos kérdések, melyeket épen talán azért, mert professzionális szakismereteim körén kívül esnek, nagyobb fontosságúnak fogják tartani arra nézve, vajjon mily nézeteket alkottam magamnak irántuk.

Ezeket a mennyire egy program szűk keretében jelezni lehet, pontonkint fogom előterjeszteni. — Kivánom:

1. A lélekismeret szabadságát, nemcsak vallásegyenlőséget, hanem vallásszabadságot is.

2. Közművelődésünk előmozdítását, tankötelezettséget polgári iskolák felállítását,

gymnasiumokban a classikus irányt, a pesti egyetemet pedig oly karban óhajtom látni, hogy a magyar ifju ne legyen kénytelen külföldre menni tanulás végett.

3. Közgazdászati téren a magyar példaszót követem: addig nyújtózni, meddig a takaró ér.

Az adófizetés ellen semmi kifogásom addig, míg van miből fizetni; de oly adórendszert, oly mérvü adózást mint a mai, mely a törzsvagyont támadja meg és emészti fel, nem helyeselhetek.

Magyarországot Kánaán földjének nevezik és az anyaföld annyi kincset rejt, melyet okszerűen kezelve, kimeríteni nem lehet.

Az adóalap növelése és célszerű felhasználása mellett, ha nem pazarlunk, idegen érdekek nem szolgálunk, megbirjuk azon terheket, mely mellett Magyarország künn hatalmas, benn virágzó állapotra juthat.

Azon sokféle eszközök között, melyek e cél elérésére vezetnek, a kitünőbbeket saját

állapotunk tanítja. Magyarország kiválóan földmivelő állam — fel kell ennélfogva szabadítani a természetét nyugétól, el kell törölni minden monopoliumot, le kell szállítani a szeszdót, mi által indirect uton is nevezetes haszon háramlik az államra az által, hogy nem fizet annyi tisztviselőt, kiknek munkadíjukból szép adóalap kerülne ki.

Miután azonban a pusztá termelés magában holt tőkét képez s beteljesednék rajtunk, hogy saját bőségünkbe fulunk: fogyasztásról, forgalomról kell az államnak gondoskodni, melyet megteremt az ipar és kereskedés.

Ipartörvényünk már van, de nincs köszönet benne, mert az nem egyéb mint a tőkepenz privilegiuma a szegény kézműves rovására.

A kereskedés első feltétele a közlekedés lehetősége és olcsósága, — igaz, vasutaink szépen szaporodnak, de ha eltekintek a sokak által hangoztatott panasztól, az érdek és sub-

ventiótól: tény, hogy vasutaink a legdrágábbak s így a kereskedés lendítésére keveset használnak, de tény az is, hogy kőutaink nem levén, az azokhoz jutás ép a legszükségesebb időben: ős szel az ország legtermelőbb vidékén lehetetlen.

Ezekben adván politikai hitvallásom vázlatát, ígérem, hogy ezek ellenére tenni, megegyezni nem fogok s azon párthoz fogok tartozni, a kormányhoz, ha ezek valósítását tüzi programmul, — ellenére — ha nem

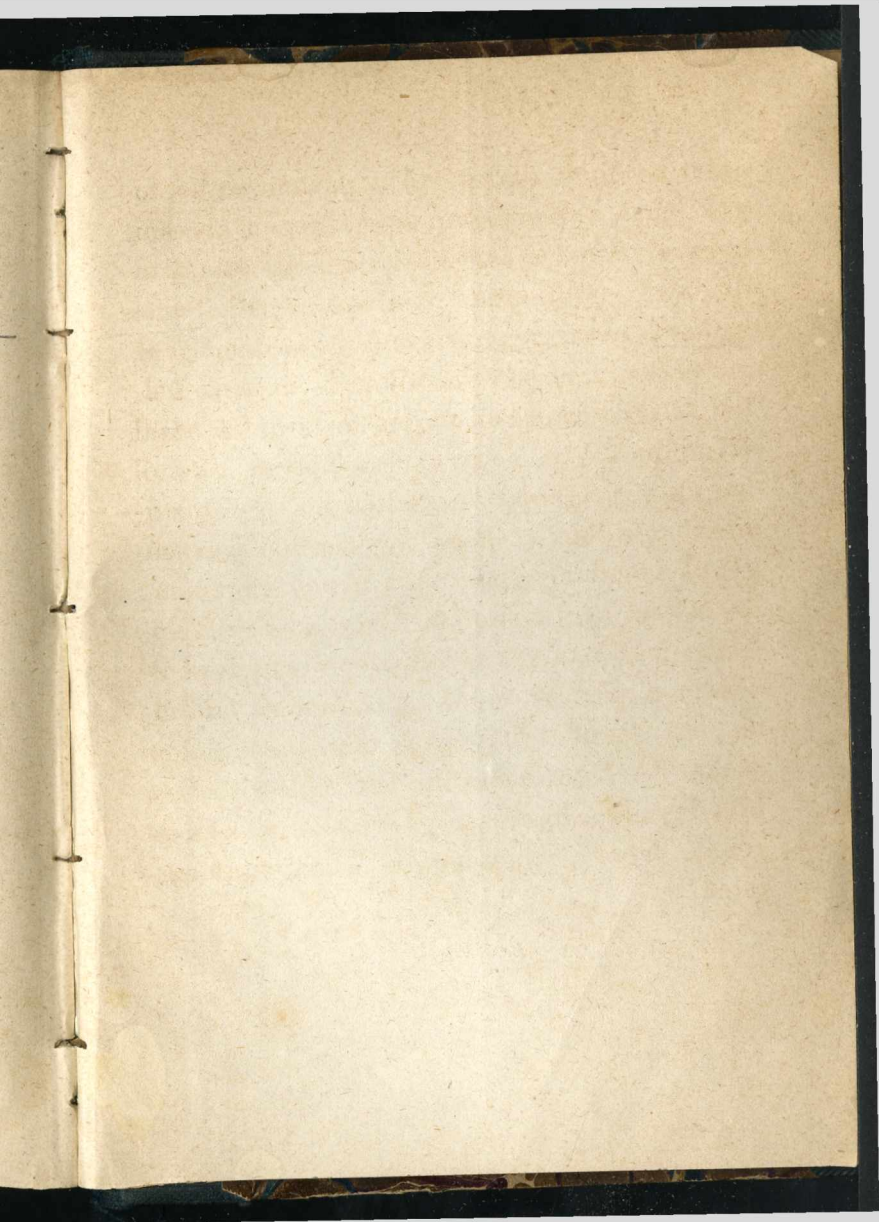
Pártfegyelmet azonban vallási, közművelődési, magánjogi kérdésekben ismerni nem fogok, hanem tisztán egyéni nézetemtől fogom magamat vezéreltetni.

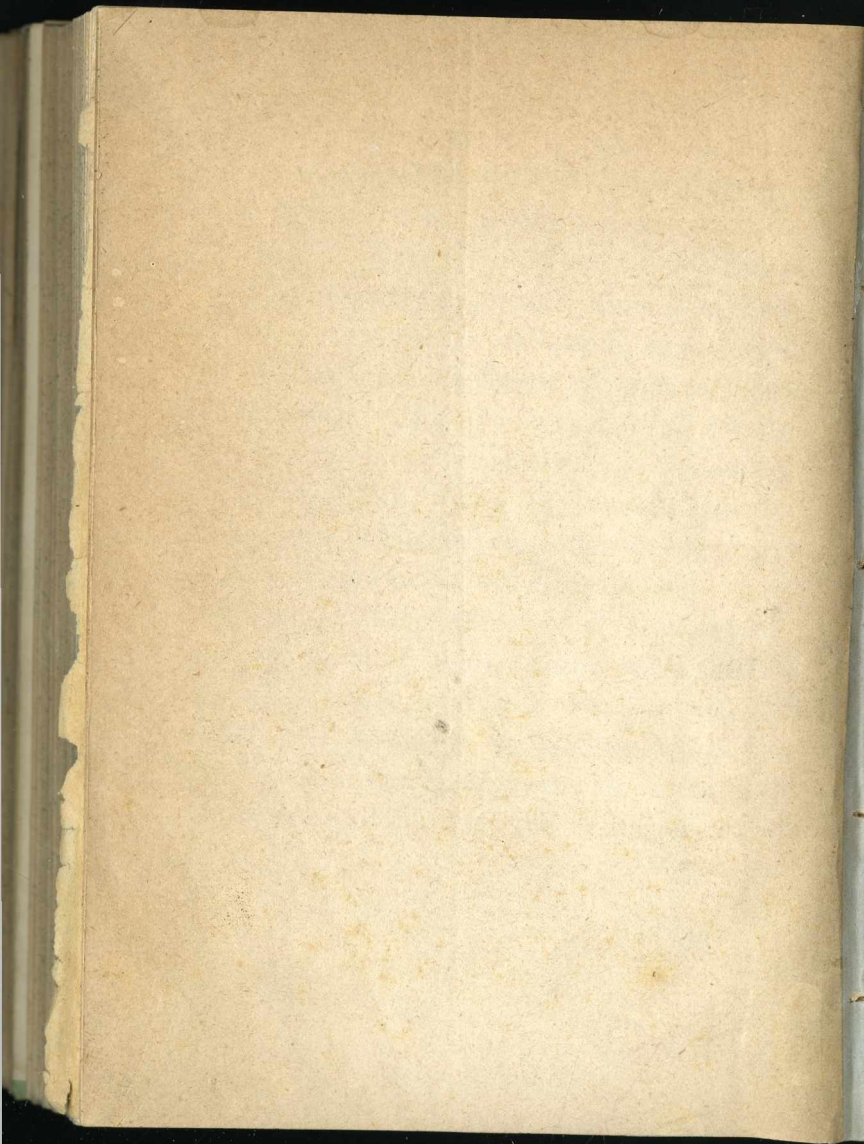
Helyzetünkkel számot vetettem s mig egyrésztől azon meggyőződésemet, hogy a magyar önálló nemzeti létre képes, feláldozni nem fogom, még ha magam maradok is, ugy más oldalról a nemzet sorsát erőszakoskodások által sulyosítani nem vállalkozom.

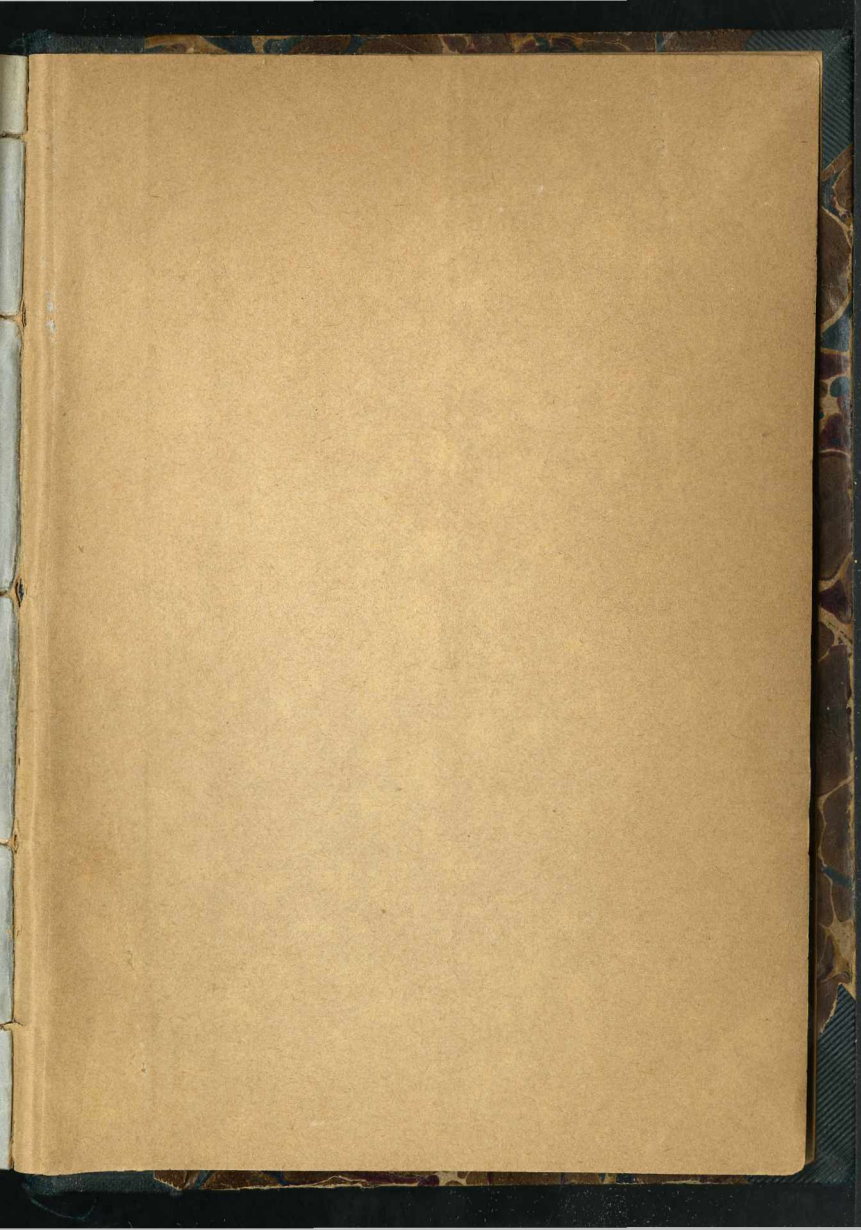
Szivemen a haza boldogulása fekszik,

azért ha önök akaratával a parlamentbe fogok jutni, abban fogom dicsőségemet keresni, hogy elveimet az ész győző okaival juttassam diadalra — általában azonban, mint jellemes ember fogom magamat viselni, és azokon kívül, melyeket itt hitemnek vallottam, és ezek mellett büszkeségemnek fogom tartani, ha azzal számolhatok be, hogy az ész helyes okaitól hagytam magamat vezéreltetni, s így biztosítok mindenkit, hogy egyszerűen szavazógépül magamat felhasználtatni nem engedem; — nekem nem céлом az, hogy a képviselőházba jussak, azért szerény helyzetű egyéniségemen nem is tudok ajánlni valót találni; de ha elveimet helyesnek találják, ajánlom azokat; — én azok mellett tántorithatlan hiva leszek a hazának, gyermekeim örökségének. Isten oltalma legyen a magyar nemzetén!

Dr. BALLAGI GÉZA.

2012

2002

